

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Angeli Ephesi laudes commemorantur, in eoque Episcopi partes describuntur. Primùm expenditur literarum inscriptio, & cur prius laudetur, quàm reprehendatur, deinde illa verba explicantur: Scio ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Tertia ratio. Propter castitatem, quæ in Prelatis, & in omnibus sacerdotibus requiritur: quo sensu intelligendum est illud I. ad Corinth. II. *Ubi quidem non debet velare caput suum, quoniam imago, & gloria Dei est, mulier autem gloria viri est: ideo debet mulier velamen habere super caput suum propter Angelos.* Vbi per Angelos, quidam, Angelos custodes, qui præfunt hominibus, intelligunt. Ita Tertullianus libro de velandis virginibus, Theodoretus, Chrysostomus, Beda in eum locum. Caterum de sacerdotibus accipit D. Hieronymus, & de Episcopis D. Ambrosius, qui sic locum interpretatur: *Mulier ideo debet velare caput ut in Ecclesia propter reverentiam Episcopalem non habeat caput liberum, sed velamine tectum.* Eligitur lenitas, Mulier debet velare caput ob reverentiam Angelorum, id est Episcoporum, & sacerdotum, qui tantam debent habere puritatem, ut mulieres apertis capite videre reformident. Eandem ob causam Pontifex legali duplici zona cingebatur, una, qua stringebatur tunica linea, altera, qua cingebatur hyacinthina: quia Episcopus, simplicem debet præ alijs habere castitatem. Quarta ratio propter contemplationem. Propterea enim ille Pontifex tunica hyacinthina induebatur, quæ caelestem colorem referebat.

Quinta ratio. Propter sedulam gregis custodiam iuxta illud Psalmi 90. *Angeli sui. Domine mandavit deum, ut custodiant te in omnibus vijs tuis.* In cuius rei typum, significationem, omnes Episcopi præter Romanum, habent baculum: Romanus enim baculum non habet, ut significetur eum non habere certam alicuius Ecclesie Catholice administrationem. Sexta. Propter Angelicam vitæ sanctitatem, qua debent excellere, quod argumentum fusè persequitur D. Gregorius lib. I. Epistolarum in dictione 9. cap. 24. ubi inter alia. *Omni cura, inquit, vigilandum est, ut recte cogitatione sit mundus, operatione præcipuus, discretus in silentio, utilis in verbo, præ cunctis contemplatione suspensus, singulis compassionem proximus, bene agentibus per humilitatem socius, contra delinquentium vitia per ælium iustitiae erectus.* Septima & postrema. Propter promptitudinem ac diligentiam in munere suo obeundo, Divinisque mandatis exequendis. Idcirco enim Angeli alati, & discalceati pinguntur, quemadmodum docet Dionysius Areopagita libro de caelesti Hierarchia, cap. 17. alati, inquam, propter velocitatem, discalceati verò, tum ob eandem causam, tum etiam quia, ut ait Dionysius: *omnis terrena labijs expertes sunt.*

III.
I. ad Corint.
11.7.
Tert. II.
Theodor.
Beda.
Chrysost.
D. Hieron.
D. Ambros.
Castitas prelati-
orum.
Eorundem
contemplatio.
III.
Psalm 90. 11.
Baculum cum
habeant om-
nes Episcopi,
præter Ro-
manum.
Qualis Pre-
latus esse de-
beat ex
D. Gregor.
Dion. Areop.
Alati, & dis-
calceati cur-
pinguntur
Angeli.

Angeli Ephesi laudes commemorantur, in eoque Episcopi partes describuntur. Primum expenditur literarum inscriptio, & cur prius laudetur, quam reprehendatur, deinde illa verba explicantur: *Scio laborem tuum, & patientiam tuam.*

SECTIO II.

NOTANDA est primò epistola ad Ephesi Angelum quasi inscriptio, quæ huiusmodi est. *Hæc dicit, qui tenet septem stellas in dextera sua; qui ambulat in medio septem candelabrorum aureorum.* Quæ inscriptio propterea præmittitur, ut nimirum, quemadmodum annotavit Richardus de sancto Victore, fiduciam Christus præbet peccantibus; ac si dicat; si quis superiorem gradum amiserit, & per negligentiam de pristina perfectione decidit, non desperet, quia ego septem stellas etiam post commissam negligentiam teneo, id est, eos qui peccarunt, si penitentiam minime desero: Et enim hi Episcopi, qui per stellas

Rich. Vict.
Penitentes
non deservit
Deum.

significatur negligenter se gesserant, & tamen eos Christus adhuc in dextera tenebat, & in medio suarum Ecclesiarum ambulabat. Aliter Rupertus eandem inscriptionem expendit, hoc sensu; Is qui tenet stellas in dextera sua, eandem vigilanter attendit, ne forte pro ipsa claritate veniaraliciui pes superbiae: vnde & subditur; *Qui ambulat in medio septem candelabrorum aureorum*: ac si dicat, qui in medio vestri ambulat singulorum corda & renes inuestigat: etenim candelabra septem, septem Ecclesiae sunt; cum ergo in medio candelabrorum ambulat, lumen singulorum intuetur, quantum luceat, ne forte sine oleo charitatis, sine operibus dilectionis fumiget fides mortua.

II. Secundò. Notandum est prius laudari Episcopum Ephesi, quàm increpatur, ut laudibus quodammodo delinitus patienter increpationem audiat: quo etiam artificio usus est Apostolus 1. ad Corinthios 11. *Laudo vos fratres, quòd per omnia mes memores estis, & sicut tradidi vobis, praecepta mea teneris*: & paulò post: *hoc autem*

1. ad Cor. 11. *Cur laudetur praecepto non laudans, quòd non in melius, sed in deterius conuenit*. &c. Et 1. ad Corinthios 1. *Eos reprehensurus prius laudauit*; *Gratias, inquit, ago Deo meo semper pro vobis, in gratia Dei, quae data est vobis in Christo Iesu, quia in omnibus diuites facti estis in illo, ita ut nihil desit vobis in ulla gratia*: tunc verò subiungit; *Obsecro autem vos fratres, ut id ipsum dicatis omnes, & non sint in vobis schismata*: significat enim mihi de vobis, quia contentiones sunt inter vos, vni quisque dicit, ego quidem sum Paulus, ego autem Apollo. Quà

1. ad Cor. 1. 4. *D. Gregor.* Pauli in reprehendendo dexteritatem expendens D. Gregorius homilia 11. in Ezechielem, hoc eleganti illustrat exemplo. *Perieris, inquit, medicus vulnus secundum videns: sed agrum timidum esse conspiciens diu palpat, & subito peccat*. Imò obseruat

Rupertus. Rupertus in hunc locum artificiosam sermonis dispositionem, nec enim dumtaxat prius laudatur, quàm reprehenditur, sed rursus post reprehensionis admonitionem, & comminationem laudatur illis verbis. *sed haec habes quia ovis facta Nicotaitarum quae ego edo*. Itaque Christus reprehensionis amaritudinem, ne nimis

Reprehensio-
nis amaritu-
do laudibus
delinens la.
offenderet, collaudationis dulcedine circumliniuit, magnum & imitandum magisterium spiritus Dei, corripere quidem, quae emendationis indigent, sed inter corripendum, & prius & posterius collaudare si quae bene dicta sunt, vel acta ab eodem qui in alijs corripitur, quatenus quoad fieri potest teneatur beneuolus, & non refugiat confusus, aut exteritus audire non sustinens peccatoris animus, id quod praestitit Samaritanus ille, qui eius, qui incidit in latrones, vulneribus non solum mordax vinum, sed etiam lene oleum infudit.

III. Tertio. Primum quod in Angelo seu Episcopo Ephesi laudatur, est labor. *scio, inquit, laborem tuum, quem videlicet sustines in administratione Episcopatus, & quia non satis est labores ferre, nisi patienter tolerantur, additur. Et patientiam*

Patientia cõ-
mendatur
in Episcopo.
Galsfridus.
tuam. Rectè autem patientia in Episcopo commendatur, ne videlicet succumbat laboribus ac molestiis, quae in Ecclesiastica administratione deesse non possunt, vnde animalia illa Ezechielis, quae Galsfridus apud Sixtum Senensem libro 2. suae Bibliothecae typum fuisse praetorum exitimauit, faciem etiam bouis habebant, ad hoc ipsum significandum. Est enim bos laboriosum animal, & labo-

ris patiens. Patientiam citharam appellauit Augustinus in illud Psalmi. 42. *Confitebor tibi in cithara Domine, Deus meus: Quid est, inquit Augustinus, in cithara confiteri, & in psalterio? vtrumque organum manibus percutitur & tangitur, sed psalterium de*

Augustin.
Psal. 42. 4. *superiori parte habet testudinem, illud scilicet tympanum, & concanum lignum, cui chordae inuidentes resonant; cithara vero idem lignum concanum, & sonorum ex inferiori parte*

Citharizat,
qui patitur,
ex duobus.
faciunt enim ita & Angeli, cum aliqui autem patimur tribulationum, quia non pati-

mir nisi ex iⁿstri parte, id est, ex eo quod mortales sumus, cithara est, cantamus & cithari-
 zamus, sic ^{cu} dicebat Apostolus ad Rom. 5. *Gloriamur in tribulationibus, cithara*
 sonabat, ex ⁱⁿstri quidem parte, sed tamen dulciter, omnis enim patientia dulcis est Deo,
 si autem in ⁱⁿstri tribulationibus defeceris, citharam fregisti. Hac Augustinus. Non fran-
 g ebat san^{ct}ae patientiae citharam Paulus, qui dicebat 1. Corinthior. 4. *Maledicimur,*
 & benedicimur, persecutionem patimur, & sustinemus, blasphemamur, & obsecramus, tan-
 quam purgamenta huius mundi facti sumus, omnium peripsima ^{esse} ad huc. Quoloco
 imprimis aduerte, illud purgamenta huius mundi, significare, sanctos haberi à ma-
 lis, & sceleratis hominibus, tanquam faeces, & immundicias huius mundi, qui
 bus videlicet de medio sublatis putant mundum purgari, quasi purgamentis, &
 faecibus è domo cum verritur ciecitis. Deinde emphasim habet illud *omnium*
 peripsima, est autem ⁱⁿstri *Ἰνστρα* Graece vel pulvis quem calcamus, vel solea sup-
 pactum corium, vel illud quod in mare iactatur, ut nauis sit incolumis, vel reti-
 culum quo ludentes sabbstergunt, quibusdam omnis scoria, alijs omne illud,
 quod apud nos nauis & nihil est, velut quisquiliar, vel certe omne ramentum, &
 quicquid limando deterritur, ⁱⁿstri *Ἰνστρα* enim radere, & limare significat: deni-
 que dici omne illud poterit, quod pedibus calcamus: talis igitur cum putaretur
 à sceleratis, & improbis hominibus Apostolus, patienter eam de se existimatio-
 nem, & reliquas omnes persecutiones tolerabat, nec in medio laborum positus
 vnuquam patientiae citharam deposuit, nedum fregit.

Ad Rom. 5. 3
 Citharam
 fregit, qui
 tribulationi-
 bus defuit.
 1. Cor. 4. 12.

Sancti habent
 tur à malis
 tanquàm mun-
 di faeces.

Pauli patientia.

Zelus Ephesini Episcopi laudatur illis verbis: *Et quia non potes sustinere malos.*

SECTIO III.

LAUDATUR etiam zelus Episcopi Ephesini, quo diuinam gloriam querebat,
 cum dicitur. *Et quia non potes sustinere malos, iuxta illud Psalm. 68. Zelus do-*
mus tuae comedit me, Aduerte autem non laudari hic Episcopum Ephesi, quod in-
 iurias sibi à prauis hominibus illatas ferre non posset, sed quod eorum peccata
 non dissimularer, quin potius pro ratione officij acertime insecraretur, id quod
 ad Praelatorum munus praecipue pertinet. Vnde ad Ezechielem dictum est capi-
 te 3. *Ecce dedi faciem tuam valentiorum facibus eorum, & frontem tuam duriorum frontibus*
eorum, ut adamantem, & ut silecem dedi faciem tuam. In quem locum D. Hiero-
 nymus docet gratiae esse aliquando impudentiae improborum hominum resiste-
 re, & frontem fronte contere. Et D. Gregor. homil. 10. super Ezechielem, ille,
 inquit, esse veritatis defensor debet, qui quod recte sensit, loqui nec metuit, nec erubescit. Ze-
 lum hunc se habere fatebatur Helias, cum respondebat Domino 3. Regum 19.
Zelus zelatus sum pro Domino Deo exercituum, quia derisusque sum pactum Domini filij Israël,
altaria tua destruxerunt, & effectumque eius zeli demonstraui, cum Prophetas
Baal interfecit. 3. Regum 18. Elegantem huius rei figuram habes apud Ezechie-
 lem cap. 7. ubi iubetur Propheta lumere sartaginei ferricam, & ponere illam in-
 star muri ferrei inter se, & ciuitatem depictam in latere, & obfirmare faciem ad-
 uersus ciuitatem, hoc est, urbem Hierosolymitanam in illo latere depictam, vul-
 tu irato, & minaci aspice, quod exponens D. Gregorius homil. 12. super Ezechie-
 lem. Docet per sartaginei in qua eribus frigitur, significari zelum, quo Praelati
 & Doctores animus frigitur, cum aliquos videt aeterna deserere, & rebus tempo-
 raliibus delectari. Quo sensu dicebat 2. ad Corint. 11. *Quis infirmatur, & ego non in-*

Subditorum
 vna infestis-
 tur Praelati.
 Ezech. 3. 8.
 D. Hieron.
 D. Gregor.

3. Reg. 19.
 10. 141
 Helias zelus.
 3. Reg. 18.
 Ezech. 7. 4.

D. Gregor.
 Praelatorum
 & Doct.
 2. ad Cor. 11.

